

Programmabegroting 2023

Vastgesteld door raad

3 november 2022

Inkomen en armoede

Portefeuillehouder: M. Everhardt

Visie / strategisch doel

We willen dat onze burgers zowel maatschappelijk als financieel kunnen meedoen in Diemen. Iedereen die er recht op heeft, krijgt een uitkering zolang het nodig is. Economische zelfredzaamheid en participatie is daarbij het streven.

We treden actief op om armoede en de effecten daarvan te bestrijden. Armoede levert veel stress op. Daarom biedt de gemeente Diemen een dienstverlening die daar rekening mee houdt en die toegankelijk, begrijpelijk en behulpzaam is.

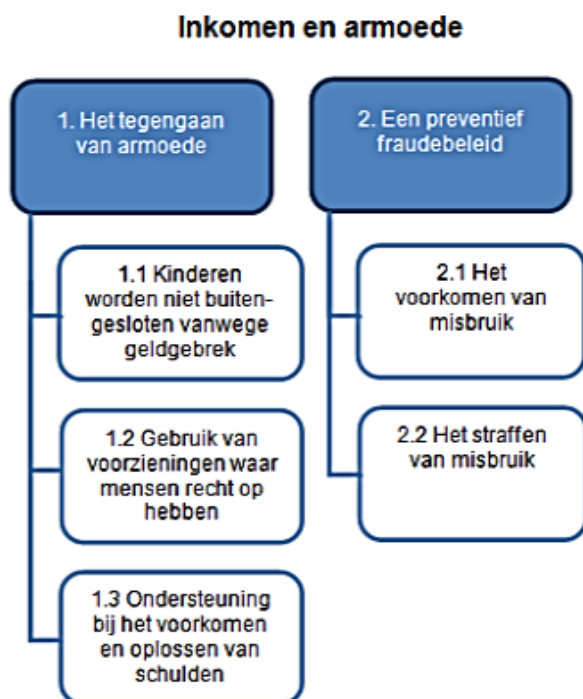
Niet alles is op te lossen met regels en daarom zoeken we in Diemen soms de rek in de regels op om iets voor elkaar te krijgen. We hebben een Rekmanifest ontwikkeld met het doel om te blijven kijken naar mogelijkheden en oplossingen voor de inwoners.

We voeren een ruimhartig armoedebeleid, waarbij niet-gebruik wordt tegengegaan.

We vinden het belangrijk dat inwoners met schulden snel perspectief krijgen op een schuldenvrij bestaan. Na 36 maanden maximaal aflossen, moet de inwoner met een schone lei verder kunnen. Het vroeg signaleren van betalingsachterstanden is een belangrijk speerpunt om te voorkomen dat schulden hoger oplopen.

Het programma Inkomen en armoede heeft een sterke relatie met het programma Sociaal. De participatiewet, één van de drie decentralisaties in het sociaal domein is daarin ondergebracht. Beide programma's hebben tot doel burgers in staat te stellen te participeren in de samenleving. Voor de periode 2020-2023 is een integraal beleidsplan voor het Sociaal Domein opgesteld. Het programma inkomen en armoede maakt onderdeel van dit plan en de daarin verwerkte visie en (strategische) doelen.

Doelstellingen in één oogopslag

Kaderstellende beleidsnota's

Kaderstellende beleidsnota's

- Afstemmingsverordening Participatiewet Diemen 2015;
- Beleidsnota Sociaal Domein 2020-2023 "Diemen Samen":
- Beleidsplan Participatiewet;
- Beleidsplan Schuldhulpverlening 2016-2019;
- Beleidsregels bijzondere bijstand;
- Beleidsregels bestuurlijke boete Diemen 2017;
- Beleidsregels en uitvoeringsvoorschriften terugvordering en verhaal Participatiewet, IOAW en IOAZ 2020
- Beleidsregels Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 inclusief terug- en invordering Diemen 2020;
- Beleidsregels Wet taaleis 2016;
- DVO Amsterdam-Diemen loonwaardemeting;
- DVO Amsterdam-Diemen Social Return;
- DVO Amsterdam-Diemen Jobcoaching;
- DVO Pro-VSO+2020;
- DVO Samenwerking Sociale Recherche Gooi & Vechtstreek 2019 (Bijlage 1, Bijlage 2);
- DVO Stichting Pantar Amsterdam - Gemeente Diemen 2020 (Bijlage 1, Bijlage 2, Bijlage 3);
- Nota inkomensondersteunend armoedebeleid 2016-2019;
- Re-integratieverordening Participatiewet Diemen 2015;
- Samenwerkingsovereenkomst Satelliet Amsterdam (Diemen-OuderAmstel-Amsterdam);
- Samenwerkingsovereenkomst Werkbedrijf Groot Amsterdam;
- Verordening cliëntenparticipatie Participatiewet 2015;
- Verordening individuele inkomenstoeslag Diemen 2015;
- Verordening individuele studietoelage Diemen 2015;
- Verordening loonwaardesubsidie participatiewet Diemen 2015;
- Verordening tegenprestatie Participatiewet Diemen 2015;
- Verordening beslistermijn schuldhulpverlening Diemen 2021;
- Beveiligingskader Suwinet Diemen 2020-2021-2022;
- Tozo controle aanpak 2020;
- Beleidskaders Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK).

Structurele gevolgen Jaarstukken 2021

Binnen dit programma is geen sprake van structurele gevolgen Jaarstukken 2021

Autonome ontwikkelingen

Armoedebeleid / minimaregelingen

De inflatie is momenteel (uitzonderlijk) hoog. Dat zal effect gaan hebben op mensen met een minimum inkomen. Zeker de energieprijzen zijn aanzienlijk gestegen en lopen nog verder op. Hier heeft iedereen in Nederland mee te maken. De impact van de oorlog in Oekraïne is hierbij nog onzeker en kan de energieprijzen nog verder laten stijgen. Voor huishoudens met een laag inkomen en variabel of aflopend energiecontract stijgen de energiekosten veel harder dan voor huishoudens met een hoger inkomen. Het aantal huishoudens dat in energiearmoede leeft neemt toe.

Het minimebeleid in Diemen is al enige tijd niet meer geactualiseerd. De huidige voorzieningen lijken toereikend te zijn, maar evaluatie van het beleid moet uitwijzen of die aanname ook voor de komende jaren juist is. De verwachting is in ieder geval dat het beroep op minimavoorzieningen de komende jaren zal toenemen.

Schuldhelpverlening

Sinds 1 januari 2021 is de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening aangepast. Doordat meer partijen betalingsachterstanden vroegtijdig bij de gemeente melden, is het aantal meldingen toegenomen en dat leidt tot een toename van de vraag naar schuldhelp. Met deze vroege signalering van betalingsachterstanden hopen we te bereiken dat mensen eerder in beeld komen en dat de problemen minder erg zijn. Om de toename op te vangen is in 2021 de formatie voor schuldhelpverlening uitgebreid. De verwachting is dat als gevolg van de huidige inflatie mensen meer in financiële problemen zullen komen en behoefte krijgen aan schuldhelpverlening.

Verder hebben de coronasteunmaatregelen gezorgd voor versoepelingen bij het incasseren van schulden. Hierdoor is stijging van schuldhelpvragen in die periode uitgebleven. De verwachting is nu wel dat invorderingen weer zullen starten. Daardoor zullen meer mensen weer in schuldenproblemen komen en dat zal leiden tot toename van het aantal aanmeldingen voor schuldhelp de komende jaren. Daarnaast kan het wegvallen van de coronasteunmaatregelen op termijn voor zzp-ers en ondernemers gevolgen hebben. Door deze ontwikkelingen verwachten we een toename van de schuldhelpverlening.

Bijstandsuitkeringen

Voor het betalen van de bijstandsuitkeringen ontvangt de gemeente Diemen jaarlijks een uitkering van het Rijk. Volgens de meest recente beschikking van het Rijk wordt deze uitkering voor 2022 verlaagd met € 900.000. Naar verwachting zal de uitkering ook over 2023 lager worden dan begroot. De baten nemen daardoor met € 900.000 af vanwege minder inkomsten vanuit het Rijk. Aan de kostenzijde verwachten wij € 500.000 minder uit te geven aan bijstandsuitkeringen op basis van verschillende prognoses. Per saldo heeft deze structurele bijstelling een negatief effect voor de gemeente van € 400.000.

Sociale werkvoorziening

Met Stichting Pantar en de gemeente Amsterdam is afgesproken dat Amsterdam de jaarlijkse tekorten bij Pantar financieel dekt. Omdat het niet duidelijk was hoe lang deze afspraak zou gelden, is in de Diemense begroting steeds een bedrag opgenomen om dit financiële risico af te dekken.

In de meest recente dienstverleningsovereenkomst met Pantar is opgenomen dat de gemeente Diemen geen financiële bijdrage levert aan een eventueel negatief exploitatie-resultaat van Pantar. Amsterdam dekt de tekorten in elk geval tot en met 2024.

Omdat dit risico niet gedekt hoeft te worden, kunnen we de lasten structureel verlagen met € 175.000.

Nieuwe ontwikkelingen

Administratieve taken sociaal domein en dienstverlening

In de afgelopen jaren zijn er veel extra administratieve taken vanuit het sociaal domein en dienstverlening bijgekomen. Dit als gevolg van overheveling van taken vanuit het rijk naar gemeenten. Vandaar dat er behoefte is aan extra administratieve ondersteuning. We stellen nu een uitbreiding voor van 2,0 fte (€ 120.000).

Werken met ervaringsdeskundigen

We treden actief op om armoede en de effecten daarvan te bestrijden. Armoede levert veel stress op. Daarom biedt de gemeente Diemen een dienstverlening die daar rekening mee houdt en die toegankelijk, begrijpelijk en behulpzaam is. Waar mogelijk werken we daarom met ervaringsdeskundigen bij het ontwikkelen en evalueren van beleid en inkoop van voorzieningen. Hier is structureel € 10.000 voor benodigd vanaf 2024.

Bijstand en re-integratie

Bij de invoering van de Participatiewet in 2015 is het Diemense re-integratiebeleid vastgesteld. Mede door de coronacrisis is de arbeidsmarkt flink veranderd, net als de groep werkzoekenden. Vooral jongeren, flexwerkers en zelfstandigen hebben met inkomensterugval en/of werkloosheid te maken (gehad). Tegelijkertijd zijn er in sommige sectoren grote personeelstekorten. Naar aanleiding van deze veranderende omstandigheden gaan we toetsen of het re-integratiebeleid nog passend is voor de huidige bijstandsgerechtigden. Verder gaan we als experiment meer bijverdienen naast een bijstandsuitkering toestaan om zo re-integratie naar werk of bijvoorbeeld vrijwilligerswerk te bevorderen. Hier is incidenteel in 2024 en 2025 € 60.000 voor nodig.

Extra aandacht minimahuishoudens

De gemeente geeft extra financiële ondersteuning aan inwoners met een laag inkomen om maatschappelijke participatie mogelijk te maken en problemen te voorkomen. We voeren een ruimhartig armoedebelief, waarbij niet-gebruik wordt tegengegaan, onder andere door zoveel mogelijk minimaregelingen automatisch toe te kennen.

We besteden extra aandacht aan minimahuishoudens met opgroeiende kinderen. We willen niet dat deze kinderen uitgesloten worden van deelname aan maatschappelijke activiteiten vanwege geldgebrek, maar willen dat ze gelijke kansen krijgen om zich te ontwikkelen. Voor onderzoek en evaluatie is incidenteel € 15.000 nodig. We zetten er op in om in 2023 dergelijk onderzoek uit te voeren.

Schuldhulpverlening

De gemeente is verantwoordelijk voor schuldhulpverlening aan haar inwoners. Het vroeg signaleren van betalingsachterstanden is een belangrijk speerpunt om te voorkomen dat schulden hoger oplopen. We vinden het belangrijk dat inwoners met schulden snel perspectief krijgen op een schuldenvrij bestaan. Na aanmelding bij schuldhulpverlening creëert de gemeente ademruimte door als eerste uitstel van betaling te bedingen bij schuldeisers, de zogenaamde pauzeknop.

Verder gaan we afspraken maken met een kredietbank om schulden van inwoners over te nemen, waardoor de inwoner alleen nog hoeft af te lossen aan de kredietbank. Met deze kredietbank worden speciale afspraken gemaakt over het saneren van schulden bij jongeren. Om uitvoering hieraan te kunnen geven is incidenteel € 10.000 begroot in 2023.

Wat willen we bereiken?

1. Het tegengaan van armoede
Subdoelen
1.1 - Kinderen worden niet buitengesloten van deelname aan maatschappelijke activiteiten vanwege geldgebrek
1.2 - Burgers weten welke financiële regelingen de gemeente heeft en maken hier gebruik van
1.3 - Ondersteuning bij het voorkomen en oplossen van schulden
1.4 - We garanderen iedereen die het nodig heeft tijdig een bestaansminimum

2. Minder misbruik van inkomensvoorzieningen door minder fraude
Subdoelen
2.1 - Het voorkomen van misbruik van bijstandsuitkeringen
2.2 - Het straffen van misbruik van bijstandsuitkeringen

Wat gaan we ervoor doen?

1. Het tegengaan van armoede

Activiteiten
Subdoel 1.1 - Kinderen worden niet buitengesloten van deelname aan maatschappelijke activiteiten vanwege geldgebrek
1.1.1 - Stimuleren van het gebruik van de participatieregeling door actieve voorlichting via o.a. het maatschappelijk middenveld, participatiecoaches en de website
Subdoel 1.2 - Burgers weten welke financiële regelingen de gemeente heeft en maken hier gebruik van
1.2.1 - Stimuleren van het gebruik van de minima regelingen door actieve voorlichting via o.a. het maatschappelijk middenveld, participatiecoaches en de website
Subdoel 1.3 - Voorkomen en oplossen van schulden
1.3.1 - Organiseren van workshops 'ondersteuning thuisadministratie' ter preventie van schulden
1.3.2 - Inzetten van budgetbeheer
Subdoel 1.4 - Wij garanderen iedereen die er recht op heeft tijdig een bestaansminimum
1.4.1 - Uitkeringsgerechtigde ontvangt zijn uitkering of voorschot binnen vier weken na zijn aanvraag

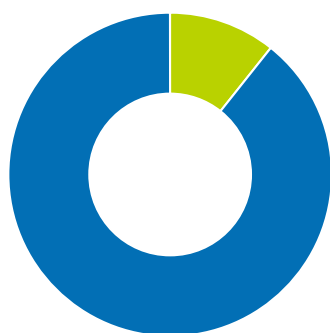
Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2020	Werkelijk 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
1.1.1 - % van de huishoudens met kinderen in de bijstand maakt gebruik van de "Doe mee" regeling	61%	70%	90%	90%
1.2.1 - % van de huishoudens in de bijstand maakt gebruik van voorzieningen bijzondere bijstand	71%	78%	80%	80%
1.4.1 - Maximale doorlooptijd van de aanvraag levensonderhoud in dagen	22	20	28	28

2. Een preventief fraudebeleid

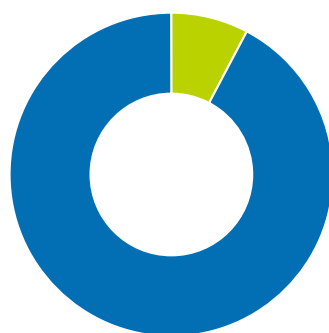
Activiteiten
Subdoel 2.1 - Het voorkomen van misbruik
2.1.1 - Voorlichting bij de intake door middel van het uitreiken van een handboek met rechten en plichten
2.1.2 - Geven van voorlichtingsbijeenkomsten voor uitkeringsgerechtigden over de rechten en plichten
Subdoel 2.2 - Het straffen van misbruik
2.2.1 - Controleren op de rechtmatigheid van de uitkering, onder andere door middel van een huisbezoek
2.2.3 - Opleggen van boetes wanneer fraude wordt geconstateerd

Wat mag het kosten?

Inkomen en armoede	2023	2024	2025	2026
Structurele lasten	-10.374	-10.374	-10.375	-10.374
Structurele baten	7.549	7.549	7.549	7.549
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	-2.825	-2.825	-2.826	-2.825
Incidentele lasten	-62	-60	-60	-
Incidentele baten	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-62	-60	-60	-
Saldo van baten en lasten	-2.887	-2.885	-2.886	-2.825

Lasten

Baten

● Inkomen en armoede
● Overig

Toelichting wat mag het kosten

Fluctuaties meerjarenperspectief

Er zijn geen noemenswaardige fluctuaties in het meerjarenperspectief.

Nieuw beleid	2023	2024	2025	2026
Administratie taken Sociaal Domein en Dienstverlening	-120	-120	-120	-120
Werken met ervaringsdeskundigen	-	-10	-10	-10
Bijstand en Re-integratie	-	-60	-60	-
Extra aandacht minimahuishouding	-15	-	-	-
Schuldhelpverlening	-10	-	-	-
Totaal nieuw beleid	-145	-190	-190	-130

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Investeringsbedrag					
	2023	2024	2025	2026	Totaal	Afschrijving per jaar
- Geen investeringen voor dit programma					-	-

